

УДК 028:001.891

DOI 10.32461/2409-9805.4.2021.249325

Цитування:

Лісова І. В. Методичний супровід промоції читання публічних бібліотек України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 4. С. 60–67.

Lisova I. (2021). Methodical support of reading promotion by public libraries in Ukraine. *Library science. Record Studies. Informology*. 4, 60–67 [in Ukrainian].

Лісова Ірина Володимирівна,
провідний бібліотекар
науково-дослідного відділу
Національної бібліотеки України
імені Ярослава Мудрого
lisovairyna@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-0308-5965>

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОМОЦІЇ ЧИТАННЯ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

Мета роботи – розкрити роль, основні напрями та сучасні тенденції методичного супроводу діяльності публічних бібліотек України у забезпеченні реалізації завдань з промоції читання. **Методологія дослідження** полягає у застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів, а саме: методів аналізу, синтезу та узагальнення, порівняння, оглядово-аналітичного методу, методу документаційного аналізу, що дає змогу досягти поставленої мети. **Наукова новизна роботи** полягає в комплексному та системному підході до розширення уявлень про вплив методичної роботи на діяльність публічних бібліотек України у промоції читання. **Висновки.** Виявлено, що втрата в суспільстві інтересу до читання набула загальнодержавного значення та вимагає невідкладних дій. У таких умовах необхідності збільшення попиту на українську книгу і підвищення статусу читання зростає роль публічних бібліотек у промоції читання. З'ясовано, що у цих умовах формується нова концепція методичного супроводу діяльності бібліотек з промоції читання. Проаналізовано основні складові методичної роботи з популяризації книги та читання: розроблення пропозицій та рекомендацій, видання методичних посібників, підвищення кваліфікації фахівців, навчання їх використанню сучасних технологій, організація публічних акцій, що привертають увагу до книги та читання, проведення конференцій, семінарів, узагальнення власного досвіду та досвіду роботи інших бібліотек, оприлюднення кращих практик бібліотек на сторінках фахових видань та електронних ресурсах. Досліджено, що надаючи методико-консультативну допомогу бібліотекам у популяризації книги та читання, методисти активно використовують цифрові технології. Збільшується частка електронних методичних ресурсів і забезпечення віддаленого доступу до них, отримує розвиток різноманіття форм, методів, напрямів та продуктів методичної діяльності.

Ключові слова: промоція читання, публічні бібліотеки, методична діяльність, основні напрями методичної роботи, методичний супровід, методичні видання, підвищення кваліфікації, професійні конкурси, трансляція досвіду, форми і методи роботи.

Lisova Iryna,
Leading librarian,
Research Department,
Yaroslav Mudryi National Library of Ukraine
lisovairyna@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-0308-5965>

METHODICAL SUPPORT OF READING PROMOTION BY PUBLIC LIBRARIES IN UKRAINE

The purpose of the article is to reveal the role, main directions, and modern tendencies of methodical support of the activities of public libraries of Ukraine in the maintenance implementation of tasks to reading promoting. **The methodology** consists of the application of general scientific and special methods: methods

of analysis, synthesis and generalization, comparison, review and analytical method, documentary analysis, which allows achieving this goal. The scientific novelty of the work lies in the comprehensive and systematic approach to expanding ideas about the impact of methodical work on the activities of public libraries of Ukraine in the reading promotion. Conclusions. It was found that the loss of public interest in reading has acquired national significance and requires immediate action. In such conditions of the need to increase the demand for Ukrainian books and increase the status of reading the role of public libraries in the reading promotion increases. It was studied that in these conditions a new concept of methodical support of libraries for the reading promotion is formed. The main components of methodical work on popularization of books and reading are analyzed: development of recommendations, publication of methodical manuals, professional development of specialists, training in their use of modern technologies, organization of public actions that attract attention to books and reading, carrying out conferences, seminars, generalization of own experience and experience of other libraries, publication of best practices of libraries on the pages of professional publications and electronic resources. It has been investigated that methodologists actively use digital technologies by providing methodological and advisory assistance to libraries in popularizing books and reading. The share of electronic methodical resources and providing remote access to them is increasing, a variety of forms, methods, directions, and products of methodical activity are being developed.

Keywords: *reading promotion, public libraries, methodical activities, main directions of methodological work, methodical support, methodical editions, professional training, professional competitions, translation of experience, forms and methods of work.*

Актуальність теми дослідження. В останні роки в Україні, на тлі різкого падіння інтересу до книги і читання в суспільстві спостерігається зацікавлення проблемами читання з боку соціологів, педагогів, психологів, фахівців бібліотечної галузі та сфери книгопоширення. Фахівці висловлюють занепокоєння щодо проблеми, яка набула загальнодержавного значення та вимагає невідкладних дій. Український інститут книги і Міністерство культури та інформаційної політики України розробили Стратегію розвитку читання на 2021–2025 роки «Читання як життєва стратегія», реалізація якої передбачає збільшення попиту на українську книгу, рівня читання, підвищення статусу читання в Україні для здобуття необхідних навичок та успіху [10]. Чільне місце в системі поширення читання серед населення займають бібліотеки. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого у 2021 році з метою узагальнення практики роботи публічних бібліотек України з промоції читання провела дослідження «Роль публічних бібліотек у промоції читання».

Одним з важливих напрямів діяльності бібліотек є методичний супровід та методико-консультативна допомога бібліотекам у популяризації книги та читання. Результатом методичної діяльності є ефективне функціонування бібліотек і вдосконалення обслуговування,

підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців та використання знань в роботі, успішна інноваційна, інформаційна, науково-дослідна діяльність, створення якісних інформаційних продуктів [9, 30]. Матеріали дослідження показали, що методичні служби публічних бібліотек України всебічно вивчають, узагальнюють досвід роботи бібліотек та допомагають бібліотечним працівникам впроваджувати найефективніші форми роботи для підвищення інтересу до книги, читання, бібліотеки, шляхом використання методичних матеріалів, кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Аналіз досліджень і публікацій. Методичний аспект проблеми промоції книги і читання є предметом обговорення фахівцями бібліотечної галузі на конференціях, круглих столах, семінарах, професійних зустрічах. Окремі напрями методичної роботи як важливої складової сучасної бібліотеки у своїх працях розглядають Т. Вилегжаніна, Н. Гуцул, В. Загуменна, Г. Ковальчук, В. Мудроха, Т. Сафонова. Ефективні форми та методи роботи бібліотек-методичних центрів у своїх публікаціях висвітлюють: О. Греськів, Л. Дубина, Є. Літвінова, І. Луньова, ін. Праці науковців та практиків бібліотечної справи і є теоретичним підґрунтям для вивчення й аналізу проблеми методичного супроводу діяльності публічних бібліотек України з промоції читання.

Мета дослідження – розкрити роль методичної діяльності у забезпеченні успішної реалізації публічними бібліотеками України роботи з промоції книги і читання.

Виклад основного матеріалу. Методична діяльність публічних бібліотек сьогодні є важливим і перспективним напрямом роботи з промоції книги і читання. Сучасні бібліотеки потребують якісного методичного забезпечення щодо впровадження та використання нових технологій, менеджменту програмно-цільового планування, професіоналізації кадрів та інших сфер бібліотечної діяльності [4, 23]. Завдання методичних служб – допомогти бібліотечним працівникам впровадити найефективніші форми роботи для підвищення інтересу до книги, читання, бібліотеки, шляхом використання методичних матеріалів, кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Провідним напрямом методичної роботи публічних бібліотек є підготовка та поширення методичних матеріалів на допомогу бібліотечним працівникам, які організують різноманітні заходи з популяризації книги і читання. Це можуть бути тематичні методичні рекомендації, матеріали краєзнавчого характеру або методичні поради на допомогу у організації та проведенні конкретних форм роботи. Методичні видання є однією з форм впливу бібліотек-методичних центрів на бібліотеки регіону. В методичних виданнях регламентується порядок реалізації основних напрямів діяльності бібліотек і виконання окремих функцій бібліотек, їх підрозділів; визначається зміст процесів і порядок виконання технологічних операцій; конкретизуються методи, способи, порядок впровадження стандартів і рекомендацій; пропонуються найбільш ефективні форми і методи популяризації книги. Важливою формою методичного забезпечення діяльності бібліотек є методичні рекомендації.

Методичні рекомендації як комплекс пропозицій та вказівок щодо впровадження найбільш ефективних форм та методів роботи, займають чільне місце в системі роботи бібліотек з промоції читання. Вони розробляються методичними центрами на основі експериментальної перевірки на практиці. Матеріали можуть допомагати виконанню конкретних

робіт в бібліотеці (організація виставки, проведення заходу, в т. ч. і методичного). Вони поєднують опис послідовних дій проведення з методичними порадами. Такі матеріали містять сценарії, плани виступів, описи творчих завдань тощо.

Методичні поради можуть бути призначені на допомогу у відзначенні ювілейних дат відомих митців, знаменних та пам'ятних подій всесвітнього значення та подій важливих для України, які будуть відзначатися протягом зазначеного року. Такими виданнями є щорічні «Календарі знаменних та пам'ятних дат», які готують Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, Київська обласна бібліотека для дітей, Запорізька обласна бібліотека для дітей «Юний читач» та ряд інших бібліотек. Календарі розраховані як на бібліотекарів, так і на керівників та організаторів дитячого читання та допомагають у плануванні їхньої роботи.

Одним з різновидів методичних рекомендацій для бібліотек області є методичні розробки краєзнавчого характеру. Їх мета – популяризувати творчість письменників краю.

Методичні матеріали включаються і в комплексні збірники з проблем читання, зокрема, за матеріалами круглих столів, семінарів, конференцій. Рекомендації самих круглих столів можуть бути змістовним додатком до таких збірників та використовуватися бібліотеками у їхній діяльності. Прикладом таких збірників є матеріали Рівненської ОУНБ, що містять тексти доповідей учасників круглих столів та рекомендації з питань підтримки та просування книги і читання публічними бібліотеками Рівненщини («Майстерність популяризувати книгу» (2017) та «Промоція читання та реалізація кроссекторальних літературних проєктів у бібліотеках області» (2020).

У публікаціях висвітлені питання практичної діяльності публічних бібліотек у напрямі популяризації читання, роботи публічних бібліотек на підтримку читання серед інклюзивних аудиторій, представлено інноваційний досвід бібліотек області з популяризації читання в соціальних мережах, використання в обслуговуванні читачів електронних пристроїв, впровадження нестандартних форм роботи, проєктна діяльність тощо.

Значну увагу бібліотеки України приділяють підвищенню професійної майстерності бібліотекарів та засвоєнню ними сучасних технологій заохочення користувачів до систематичного читання. З цією метою вони проводять семінари-тренінги, семінари-практикуми, круглі столи, майстер-класи, надають консультації тощо. Під час таких заходів працівники бібліотек різних рівнів діляться досвідом роботи з використання нових форм та методів популяризації книги та читання. Такі навчальні заходи, як правило, організовують науково-методичні відділи національних, державних чи обласних бібліотек. Заходи можуть бути загальноукраїнськими, регіональними, міжрегіональними, районними. Також часто проводяться виїзні семінари на базах районних та сільських бібліотек, бібліотек ОТГ.

Тематика навчальних заходів, спрямованих на вдосконалення рівня професійної компетенції бібліотечних фахівців з промоції читання та сучасних підходів залучення читачів до бібліотеки різноманітна. Часто працівникам бібліотек у їхній роботі з промоції книги та читання не вистачає знань та вмінь з використання програм для створення якісних фото і відео, структурування ресурсу, користування графічними онлайн-редакторами, публікації статей про подію та послугу бібліотеки на сторінках бібліотеки в соціальних мережах, розміщення готових промороликів, відеоанонсів та відеооглядів на Youtube каналі бібліотеки тощо. Для навчання працівників бібліотек використання у своїй роботі такого роду технічних та технологічних інструментів Рівненська ОУНБ провела ряд тренінгів: «Сервіси графічного дизайну Canva і Crello» (2020 р.), «Створення відеоанонсів для промоції бібліотечних подій» (2020 р.), «Як створити якісне фото для івенту» (2020 р.) «Ефективний Ютуб-канал бібліотеки» (2021 р.).

Обласні бібліотеки тісно співпрацюють з Обласними навчально-методичними центрами підвищення кваліфікації працівників культурно-освітніх закладів та спільно з ними проводять заняття з промоції читання. Так, фахівці Житомирської ОУНБ у 2019 р. на інноваційних навчаннях для працівників культури Малинського району провели майстер-клас «Сучасна бібліотека: формуємо позитив-

ну мотивацію до читання», де розглядалися шляхи позитивної мотивації до читання, приклади взаємодії з читачами, активне використання сучасних технологій в роботі та ін. А на навчаннях для працівників бібліотек області був представлений мультимедійний тематичний журнал «Читай зі смаком: читач в епоху цифрових технологій», на сторінках якого подано наукові висновки фахівців інших галузей (медиків, криміналістів, психологів) щодо читання в сучасному світі, змальовано психологічний портрет сучасного читача, його ставлення до читання, літературні смаки тощо.

Під час проведення навчань бібліотечних працівників, організованих обласними навчально-методичними центрами, обласні бібліотеки діляться цікавим досвідом своєї роботи та досвідом зарубіжних бібліотек, знайомлять з методикою проведення різноманітних сучасних бібліотечних заходів. Активну участь у цьому напрямі беруть й обласні бібліотеки для дітей. Зокрема, Хмельницька обласна бібліотека для дітей імені Т. Г. Шевченка у 2019 р. започаткувала Школу професійного розвитку «Ідеї. Практика. Досвід» для працівників сільських бібліотек, що обслуговують дітей в об'єднаних територіальних громадах. Учасники навчань обговорювали актуальні питання діяльності закладів в умовах децентралізації, окреслювали нові підходи до якісного обслуговування читачів та трансформацію бібліотек відповідно до вимог сьогодення.

До участі у навчально-тематичному семінарі з підвищення кваліфікації завідувачів бібліотек-філій Харківської області та м. Харкова за темою: «Діяльність бібліотек-філій у соціокультурному просторі регіону: пошук нових форм та методів роботи» (2021 р.), долучилися фахівці Харківської обласної бібліотеки для дітей, які надали консультації щодо обслуговування юних користувачів: «Основні напрямки діяльності дитячої бібліотеки в умовах адміністративно-територіальної реформи», «Технології формування читацької активності: вітчизняний та світовий досвід промоції читання», «Всеукраїнські, міжрегіональні та обласні конкурси у системі розвитку творчих здібностей дітей», «Сучасна українська дитяча література у дзеркалі премій, рейтингів та конкурсів».

Популярною та ефективною формою дистанційного інтерактивного навчання, що використовується останнім часом в системі додаткової професійної освіти є вебінар. Мережевий характер не вимагає фізичної присутності всіх учасників заходу. Разом з тим, таке заняття максимально наближене до безпосередньої взаємодії, оскільки дозволяє вести діалог в режимі реального часу, що забезпечує зручність та доступність бібліотечним працівникам. Якщо вебінари у записі розміщені на сайтах бібліотек чи на відеохостингу YouTube, фахівці можуть переглядати їх в зручний час. Працівники Кіровоградської ОУНБ ім. Д. І. Чижевського розробили вебінар «Ефективні технології популяризації бібліотеки та залучення до книги», вебінари з методичними порадами для працівників бібліотек, що обслуговують молодь: «Бібліотека як майданчик для творчості: обласні молодіжні конкурси», «Сервісний підхід в обслуговуванні юнацтва», «Методика створення віртуальної виставки» пропонує Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва.

Беручи участь у заходах з підвищення кваліфікації, бібліотечні працівники обговорюють кращі вітчизняні практики залучення користувачів до читання, світові тенденції з промоції книги, інноваційні підходи популяризації читання, обмінюються власним досвідом та поглиблюють свої знання та вміння для подальшого використання отриманої інформації у роботі з читачами.

Професійні конкурси – важливий напрям підвищення кваліфікації бібліотекарів, що дозволяє виявити лідерів, визначити найбільш ефективні форми роботи, стимулює роботу з просування читання на місцях, сприяє появі нових ідей та дозволяє побачити реальну картину діяльності публічних бібліотек.

Бібліотечні конкурси сприяють поглибленню професійних знань бібліотекарів, розвитку творчої ініціативи, підвищенню мотивації до удосконалення професійних компетенцій, поширенню інноваційного досвіду, концентрують увагу на актуальних питаннях бібліотечної діяльності.

Мета таких заходів – допомагати працівникам бібліотек у професійній і особистій реалізації, піднести престиж і соціальний ста-

тус бібліотечної професії, привернути увагу громадськості та органів влади до діяльності бібліотек, поглибити партнерські стосунки із зацікавленими організаціями.

Найпопулярнішим серед професійних конкурсів для бібліотечних працівників є щорічний Всеукраїнський конкурс «Бібліотека року». Конкурс організовується та проводиться ВГО Українська бібліотечна асоціація спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України серед бібліотек України, незалежно від відомчого підпорядкування. Проведення конкурсу дозволяє застосовувати всі доступні для цього виду ділового спілкування комунікативні засоби і технології, їхнє включення в активну масову діяльність [8, 42].

У багатьох регіонах України, окрім загальнодержавних, проводяться традиційні щорічні регіональні та обласні професійні конкурси. Такі заходи організовуються та проводяться, як правило, обласними бібліотеками спільно з органами місцевої влади та регіональними відділеннями ГО «Українська бібліотечна асоціація». Іноді такі конкурси цілком присвячуються проблемі просування книги і читання або мають таке направлення чи відзнаку в номінації, присвяченій промоції читання.

У межах Конструкторського бюро бібліотекарів (проект співпраці обласних бібліотек для дітей Західної України для обміну інноваційними практиками, реалізації спільних проєктів, адвокаційної діяльності, розповсюдження цікавого досвіду і впровадження його в практику роботи бібліотек для дітей регіону) на території Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Хмельницької областей проходить регіональний конкурс-проект «Майстерня з промоції читання». Його мета – формування позитивного іміджу бібліотеки засобами реклами, популяризації читання за допомогою інноваційних методів; активізації творчого потенціалу у бібліотечних працівників; стимулювання бібліотечних фахівців до впровадження нових форм роботи; створення умов для професійного спілкування й обміну досвідом.

Обласні рейтинг-конкурси на кшталт «Краща бібліотека року» започатковано в Миколаївській, Полтавській, Чернігівській та ін. областях. Переможців конкурсу відзначають

за змістовну роботу з користувачами, проєктну діяльність, популяризацію сучасної української книги, активну співпрацю з органами місцевої влади, громадськими організаціями, засобами масової інформації тощо.

Не залишилися поза увагою й сільські бібліотеки. Так, Рівненська ОУНБ під патронатом ГО «Рівненське обласне відділення УБА» щорічно провидить для бібліотек Рівненщини обласний огляд-конкурс сільських бібліотек «Краща сільська бібліотека». Його метою є виявлення зміни середовища сільських бібліотек області для підвищення комфортності бібліотечного обслуговування сільського населення та кращих практик популяризації книг, читання та бібліотеки; стимулювання творчої та професійної активності сільських бібліотекарів. З 2019 р. в рамках конкурсу виокремлено номінацію «Промоція читання серед громади».

Поширення кращого досвіду бібліотек – це основа методичної роботи, яка охоплює всі її напрями. Трансляція досвіду з промоції читання, накопиченого бібліотеками області, дає можливість використовувати його не лише в певному регіоні, а й бібліотекам в усіх областях України. Для впровадження в практику діяльності бібліотек кращих форм та методів роботи, необхідне всебічне вивчення та узагальнення передового бібліотечного досвіду.

Каналами передачі професійної інформації про діяльність бібліотек на підтримку читання є:

- професійна періодика;
- видання бібліотек;
- веб-сайти бібліотек.

Професійні періодичні видання – це традиційне джерело комунікації для бібліотечних фахівців. У статтях, розміщених на сторінках бібліотечних журналів, велика увага приділяється проблемам дитячого читання, залучення молоді до бібліотек, формуванню в суспільстві позитивного іміджу бібліотеки. Переважно бібліотекарі використовують як майданчик для поширення власного досвіду роботи з питань промоції книги та читання бібліотечні журнали прикладного характеру, розраховані на бібліотекарів-практиків, а саме, науково-виробничий журнал «Бібліотечна планета», науковий, інформаційний журнал «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика», науко-

во-популярний журнал «Бібліотека у форматі Д», інформаційний вісник «Бібліосвіт».

Ще одним важливим джерелом інформування про власний досвід з популяризації читання є видання бібліотек. Це можуть бути інформаційно-аналітичні матеріали, як аналізи діяльності бібліотек області, інформаційна довідка про діяльність публічних бібліотечних установ області, збірки з досвіду роботи бібліотеки тощо. Такі добірки можуть бути тематичними або містити інформацію про практики, присвячені певній категорії користувачів, наприклад, «Публічні бібліотеки Волині під час карантину: з досвіду роботи бібліотечних установ області» (Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олени Пчілки, 2020), «Публічні бібліотеки Житомирщини – юнацтву та молоді. Кращі практики 2019 року» (Житомирська обласна бібліотека для юнацтва, 2020), «Дитячі бібліотеки Кіровоградщини – простір OF/ONлайн : огляд роботи бібліотек для дітей за 2020 рік» (Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка, 2021) тощо.

Найдоступнішими платформами для поширення досвіду роботи бібліотек є веб-сайти. Повнотекстові методичні матеріали розміщені в електронному вигляді на сайтах бібліотек забезпечують доступ до цих матеріалів більш широкому колу фахівців та зацікавлених осіб. Важлива роль сьогодні відводиться таким формам методичного спілкування як професійні блоги, форуми, які дозволяють оперативно реагувати на актуальні проблеми галузі та брати участь в обговоренні на рівних умовах фахівців бібліотек різного рівня. Більшість бібліотек мають рубрики на сайті «Сторінка методиста», «Методисти рекомендують» або професійний блог, де представлені окремі розробки бібліотек на підтримку книги і читання, інформація про методичні матеріали бібліотек, а також інформаційно-рекламна продукція бібліотек, присвячена темі читання. Деякі обласні бібліотеки виокремлюють рубрику «З досвіду бібліотек області», в якій широко представлено інформацію про заходи з популяризації читання в бібліотеках області. Першою розпочала цю діяльність Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, створивши у 2004 р. методичний модуль

«Бібліотекар України». Сьогодні це самостійний інформаційний ресурс, відомий як методичний сайт «Бібліотечному фахівцю», на якому представлена велика кількість корисної інформації для бібліотекарів, а також надається можливість отримати віртуальні консультації з різних напрямів бібліотечної роботи [5, 83].

Наукова новизна. На основі комплексного та системного підходу до вивчення проблеми узагальнено та розкрито основні напрями та тенденції розвитку методичної діяльності публічних бібліотек України у реалізації завдань з промоції читання та у досягненні відповідності між можливостями бібліотек і вимогами часу.

Висновки. Публічні бібліотеки України відіграють важливу роль у промоції книги та читання, використовуючи у своїй роботі різноманітні форми роботи. Результати дослідження свідчать, що працівники бібліотек активно переймають передовий зарубіжний та вітчизняний досвід, трансформуючи його відповідно до потреб своїх користувачів. Намагаючись відповідати вимогам часу, бути сучасними, бібліотеки, використовуючи у своїй роботі традиційні форми, постійно шукають нові підходи та методики, що ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, інтерактивних елементів, мультимедійних засобів. Успішність процесу багато в чому залежить і від якісного методичного забезпечення.

Основні складові методичної роботи з популяризації книги та читання: розроблення

пропозицій та рекомендацій, видання методичних посібників, підвищення кваліфікації фахівців, навчання їх використанню сучасних технологій, організація публічних акцій, що привертають увагу до книги та читання, проведення конференцій, семінарів, узагальнення власного досвіду та досвіду роботи бібліотек територіальних громад, районів, областей, обмін досвідом, оприлюднення кращих практик бібліотек на сторінках фахових видань та електронних ресурсах.

Методичні матеріали є дієвою формою консультативно-методичної допомоги бібліотекам. Вони допомагають вирішувати нагальні проблеми бібліотек, розкривають методику роботи. Віртуальне середовище надає більш широкі можливості для самостійного підвищення кваліфікації. Завдяки розміщенню на сайтах бібліотек повнотекстових версій професійних видань, відеоархівів конференцій, семінарів тощо, працівники бібліотек всіх рівнів можуть без додаткових затрат бути в центрі професійних подій та брати участь у навчальних заходах, організованих бібліотеками не лише в Україні, а й за її межами.

Розміщення на сайтах бібліотек електронних методичних ресурсів особливо актуальне в умовах карантинних обмежень, коли бібліотеки в Україні, як і в усьому світі, віднаходять нові можливості бути доступними для користувачів та надавати нестандартні бібліотечні послуги.

Список використаних джерел

1. Вилегжаніна Т. Методична діяльність бібліотек у віртуальному просторі. *Бібл. планета*. 2017. №2. С. 4–6.
2. Греськів О. Науково-методична діяльність у контексті функціонування сучасної бібліотеки. *Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника: історія і сучасність* : доп. та повідомл. наук.-практ. конф. (28–30 жовтня 2010 р.). Львів, 2010. С. 73–76.
3. Дубина Л. Сучасні форми та методи професійного навчання бібліотекарів. *Бібліотечна орбіта Кіровоградщини*. 2018. Вип. 10. С. 220–228.
4. Загуменна В. В., Кузьменко О. І., Дейч Д. М. Науково-методична діяльність як важлива складова розвитку сучасної бібліотеки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. №2. С. 20–27.
5. Ковальчук Г. Д. Сучасні вектори розвитку науково-методичної діяльності публічних бібліотек України. *Бібліотека у призмі Web технологій: традиційні та модерні послуги і очікування користувача*. Харків, 2020. С.79–86.
6. Літвінова Є. Онлайн ресурси для підвищення професійної компетенції бібліотекарів. *Бібл. форум: історія, теорія і практика*. 2021. №1. С. 41–43.

7. Мудроха В. Методична діяльність бібліотек: сучасний стан та проблеми. *Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства* : матеріали II наук.-практ. конф. (Львів, 23 верес. 2010 р.). Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2010. С. 326-335.
8. Прокопенко Л. Конкурс «Бібліотека года» – признание професіональних успіхів в Україні. *INFOLIB : інформ.-бібл. вест.*, 2020. № 2. С. 38–42.
9. Сафонова Т. Науково-методична діяльність у бібліотечній сфері: основні напрями та тенденції. *Вісн. Кн. палати*. 2018. №6. С. 28–31.
10. Стратегія розвитку читання на 2021–2025 роки «Читання як життєва стратегія». *Міністерство культури та інформаційної політики*. 2021. URL: <http://kompkd.rada.gov.ua/uploads/documents/34027.pdf> (дата звернення 07.07.2021 р.)

References

1. Vyleghzhanina T. (2017). The methodical activity of libraries in cyberspace. *Bibl. planeta*, 2, pp. 4-6 [in Ukrainian].
2. Greskiv O. (2010). Scientific and methodical activity in the context of functioning of modern library. Reports and messages Scientific and Practical Conference “L’vivs’ka naukova biblioteka im. V. Stefanika: istorija i suchasnist’”. pp. 73–76. L’viv [in Ukrainian].
3. Dubyna L. (2018). Modern forms and methods of professional training of librarians. *Library orbit of Kirovograd region*. 10, pp. 220–228 [in Ukrainian].
4. Zagumenna V., Kuzmenko O., Deich D. (2020). Scientific and methodological activities as important components of modern library development. *Library science. Record Studies. Informology*. 2, pp. 20–27 [in Ukrainian].
5. Kovaljchuk Gh. (2020). Modern vectors of development of scientific and methodical activity of public libraries of Ukraine. *Biblioteka u prizmi Web tehnologij: tradicijni ta moderni poslugi i ochikuvannja koristuvacha*. pp.79–86. Kharkiv [in Ukrainian].
6. Litvinova E. (2021). Online resources to enhance the professional competence of librarians. *Bibl. forum: istorija, teorija i praktika*, 1, pp. 41–43 [in Ukrainian].
7. Mudrokha V. (2010). Methodical activity of libraries: current state and problems. Proceedings of the 2nd Scientific and Practical Conference “Suchasni problemy dijajlnosti biblioteki v umovakh informacijnogho suspiljstva”. (pp. 326-335). Lviv: Vyd-vo Ljvivs’koji politekhniki [in Ukrainian].
8. Prokopenko L. (2020). Library of the Year competition - recognition of professional success in Ukraine. *INFOLIB: inform.-bibl. Vest.*, 2, pp. 38–42 [in Russian].
9. Safonova T. (2018). Scientific and methodical activity in the library sphere: main directions and tendencies. *Visn. Kn. palaty*, 6, pp. 28-31 [in Ukrainian].
10. Ministry of Culture and Information Policy. (2021). *Stratehiiia rozvytku chytannia na 2021–2025 roky «Chytannia yak zhyttieva stratehiiia»* [Reading development strategy for 2021–2025 «Reading as a life strategy». <http://kompkd.rada.gov.ua/uploads/documents/34027.pdf> [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 06.08.2021
Отримано після доопрацювання 19.09.2021
Прийнято до друку 23.10.2021*